

Terecht of niet?

□ Henk van Berkel

Twée maten toegestaan

Het Nederlandse hoger onderwijs internationaliseert. Niet alleen wordt het merendeel van de masteropleidingen in de Engelse taal gedoceerd, maar ook het aandeel buitenlandse studenten groeit gestaag. Hoewel er situaties zijn waarin het hanteren van het Engels leidt tot rond-uit kolderieke uitwassen, bijvoorbeeld de plicht om Engels te spreken in onderwijs-groepen met uitsluitend Nederlanders, kan niet worden ontkend dat een veelheid aan culturen het onderwijs verrijkt. Buitenlandse studenten nemen hun gebruiken en gewoonten mee. Soms botst dat.

De zaak

Een beroepszaak die een Chinese studente aan een universiteit te A. aanspande tegen een beslissing van de examencommissie was ingewikkeld. Er liepen drie lijnen door elkaar. De studente had bij een schrijfpdracht volgens de docent geplagieerd. De docent meldde de zaak aan de examencommissie en kende aan de vraag nul punten toe. De examencommissie verzwaarde de straf en verklaarde het hele tentamen ongeldig. Dat deed de commissie op een tijdstip waarop de herkansing van het tentamen al had plaats

gevonden. De studente liep daardoor aanzienlijke vertraging in de studie op en dat had weer grote financiële gevolgen gezien haar status als niet-EU student. De studente ging in beroep. Zij betoogde dat de examencommissie geen zwaardere straf mag opleggen ten nadele van studenten nadat een eerdere sanctie is uitgesproken. Bovendien vond zij de gevolgen van de straf onevenredig hoog.

De behandeling

Allereerst stelde het College vast dat er plagiaat was gepleegd, waarbij ze plagiaat definieerde als 'een vorm van zonder toestemming of bronverwijzing kopiëren of overnemen van teksten van anderen, of van zichzelf'. De studente bracht daar tegen in dat in China de regels anders zijn en dat ze niet bekend was met de hier geldende regels en richtlijnen en de gevolgen. Die regels en richtlijnen stonden echter uitgebreid in het leermateriaal dat in het bezit was van de studente. Het College oordeelde dat de studente deze regels en richtlijnen had moeten kennen. Ook rekende het College de examencommissie niet aan dat de commissie de straf had verzwaard. De docent was reglementair niet bevoegd een straf op te leggen; die bevoegdheid komt toe aan de examencommissie. Toch kon de studente op enige clementie rekenen van het College. Er was volgens het College geen sprake van bewuste misleiding maar van onwetendheid en onzorgvuldigheid van de zijde van de studente. Die zienswijze was relevant bij het oordeel van het College van Beroep over de opgelegde strafmaat. De strafmaat dient rekening te houden met de mate van verwijtbaarheid. Het College stelde vast dat het hier een eerstejaars buitenlandse studente betrof die niet te kwader trouw had gehandeld. Bovendien plagieerde de studente op één enkele vraag en niet op het hele tentamen.

De uitspraak

Het College van Beroep voor de Examens was van mening dat hoewel er technisch gezien sprake was van plagiaat, de extra financiële gevolgen van de opgelegde sanctie onevenredig zwaar waren. Het beroep was op die reden gegrond.

Tot slot

Deze beroepszaak kent verschillende lagen. Op de eerste plaats geldt dat wanneer de opleiding studenten informeert over de regels ten aanzien van plagiaat, er mag worden verondersteld

Terecht of niet?

dat iedere student daarvan op de hoogte is. Met een reactie van studenten als 'ik wist het niet', komen ze niet weg. Die regels gelden voor iedere student. Het feit dat in China het als respectvol wordt gezien wanneer studenten teksten van hun hoogleraar klakkeloos overschrijven, vindt hier geen gehoor. Hier geldt de nationale mores. Maar toch leert de uitspraak in deze beroepszaak ons dat het adagium 'gelijke monniken gelijke kappen' niet 100% opgaat. De Chinese studente hield immers een deels succesvol pleidooi dat in haar cultuur tegen plagiaat anders wordt aangekeken. Het pleitte haar niet volledig vrij, maar de uitspraak hield er wel rekening mee, mede gelet op de gevolgen.

Ook Nederlandse studenten weten niet altijd het precieze onderscheid tussen correct refereren en plagiëren. In het vwo zijn ze gewend werkstukken te maken waarbij het zoeken op internet naar onderbouwende teksten wordt geënthousiasmeerd. Op de universiteit moeten zij dat gedrag afleren. Daar mag je zonder een correcte bronvermelding teksten van anderen, maar ook van jezelf, niet zomaar overnemen. Je moet op z'n minst correct refereren.

Het is om die reden dat veel opleidingen in het eerste studiejaar een training academisch schrijven programmeren. Dan weten ook Chinese studenten wat mag en niet mag.

meteen

De heer dr. H.J.M. van Berkel is hoofdredacteur van EXAMENS en werkzaam aan de Universiteit van Maastricht. E-mail: H.vanBerkel@EDUC.unimaas.nl.

Ook de BHV examens van

staan onder
toezicht van de

Examen
kamer
kwaliteit door onafhankelijkheid